

Oponentský posudek na diplomovou práci Svatavy Císařové

Konceptuální román Albertse Belse

Diplomantka se ve své práci zabývá několika romány jednoho z nejvýznamnějších lotyšských prozaiků druhé poloviny 20. století Albertse Belse. Soustřeďuje se na žánr (žánrovou variantu) "konceptuálního románu", jehož je Bels v lotyšské literatuře typickým představitelem. Tento název není všeobecně rozšířený, najdeme ho např. u lotyšského kritika a literárního vědce Guntise Berelise ("konceptuālais romāns"), nebo u slovenské literárněvědné lettonistky Jany Tesařové ("konceptný román"). Právě na její monografii *Kapitoly z lotyšskej a estónskej literatúry a kultúry* (2001) diplomantka navazuje, když umísťuje Belsův konceptuální román vedle románu psychologického (zejména Regíny Ezery) a groteskního (zejména Marđerise Zariņše). Radegast Parolek ve svých dějinách lotyšské literatury (2000) užívá označení "krátký román" (také se používá "malý román") a dává ho do souvislosti s podobným žánrem estonským.

V diplomové práci je interpretováno pět Belsových románů, z nichž jedině román *Lidē ve člunech* (*Cilvēki laivās*, 1987) nebyl přeložen, proto z něj autorka pořídila více ukázek. V úvodní části je Belsovo dílo zasazeno do dobového literárního a částečně i obecně historického kontextu, dále je ukázána souvislost konceptuálního románu s románem psychologickým a groteskním a následují interpretace Belsových románů. Při nich se autorka soustřeďuje zejména na tematiku a kompozici románů se zvláštní pozorností k tématu postav a k určitým, pro Belse typickým, symbolům. Cílem těchto analýz je postžení poetiky Belsova konceptuálního románu.

Lze konstatovat, že diplomantka se svého úkolu zhostila vcelku úspěšně. Využila k němu relevantní lotyšskou sekundární literaturu, jak obecně teoretickou (zejména Hiršsovu *Poetiku prózy*), tak speciálně zaměřenou na Belse (hlavně monografii D. Lūse a D. Ūdre). Z české teorie byly použity nejvíce texty Daniely Hodrové (literaturu o teorii románu a poetice prózy bylo možno rozšířit). V seznamu literatury se mezi sekundární literaturu dostal nedopatřením román M. Zariņše, který patří do literatury primární. Zpracování tématu je logické a přehledné, odborný jazyk je kultivovaný a přeložené pasáže jsou zdařilé. I když závěrečná formulace Belsovy "konceptuálnosti" není příliš objevná a mohla být rozvedena šířeji, v zásadě s ní lze souhlasit.

V práci je několik drobných chyb a nedostatků, např. *Bílý leknín* není román, ale povídka (s. 9), ve slově "zneklidňujících" (s. 13) chybí poslední písmenko, s tvrzením, že román *Nepravý Faust...* není psán komplikovaným jazykem, by jeho překladatel V. Gaja nejspíš nesouhlasil (je v něm mnoho archaismů, neologismů, dialektismů apod.), na s. 61 je používáno stejné jméno ve dvou různých formách (Johans / Johan).

Přes uvedené drobné nedostatky hodnotím práci jako výbornou.

V Praze dne 20. ledna 2013

Mgr. Pavel Štoll, Ph.D.